

Sygn. akt II CZ 170/11

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku Gabryela L.

przy uczestnictwie Ireny L.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 2 marca 2012 r.,

zażalenia uczestniczki postępowania na orzeczenie o kosztach

zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego

z dnia 9 czerwca 2011 r.,

**oddala zażalenie oraz wniosek o przyznanie kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce
postępowania z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy, uwzględniając apelację wnioskodawcy, postanowieniem z dnia 9 czerwca 2011 r. zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w ten sposób, że zasądzoną od uczestniczki postępowania na rzecz skarżącego kwotę 900 zł podwyższył do kwoty 87.400 zł. Jednocześnie Sąd Okręgowy zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.214 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

W zażaleniu na rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego uczestniczka wniosła o jego zmianę i odstąpienie od obciążenia jej tymi kosztami, zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenia art. 102 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zasady orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego zostały uregulowane w art. 520 k.p.c. Regułą podstawową jest rozstrzygnięcie, zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie (§ 1). Jeżeli jednak uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, wówczas sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości (§ 2), a w razie sprzeczności interesów i oddalenia lub odrzucenia wniosku, sąd może nałożyć na uczestnika, którego wniosek został oddalony lub odrzucony obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika (§ 3 zdanie pierwsze.). Do tej ostatniej reguły odwołał się Sąd Okręgowy podejmując zaskarżone rozstrzygnięcie.

W postępowaniu nieprocesowym znajduje odpowiednie zastosowanie również art. 102 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 1973 r., II CZ 29/73, OSNCP 1973, nr 12, poz. 223). Zgodnie z tym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że ustalenie, czy w sprawie zachodzi "wypadek szczególnie uzasadniony", zależy od swobodnej

oceny sądu, przy czym wskazuje się, że ocena wystąpienia takiego przypadku dokonywana jest niezależnie od przyznanego stronie zwolnienia od kosztów sądowych (zob. m.in. wyroki: z dnia 19 maja 2006 r., III CK 221/05, niepubl.; z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, niepubl. i z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, niepubl. oraz postanowienia: z dnia 13 grudnia 2007 r., I CZ 110/07, niepubl.; z dnia 27 stycznia 2010 r., II CZ 88/09, niepubl. i z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, niepubl.). Podkreśla się również, że art. 102 k.p.c. nie może być rozszerzająco wykładany, wyklucza uogólnienie i może być stosowany w zależności od konkretnego przypadku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 1981 r., IV PZ 11/81, niepubl.). Ingerencja w to uprawnienie, w ramach rozpoznawania środka zaskarżenia od rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, może być usprawiedliwiona jedynie w razie stwierdzenia, że dokonana w zaskarżonym postanowieniu ocena jest dowolna, oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw (por. postanowienie SN z dnia 15 czerwca 2011 r., V CZ 23/11, niepubl.).

Odnosząc te uwagi do sprawy niniejszej, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym nie dopatrył się okoliczności usprawiedliwiających zarzut skarżącej, że ocena Sądu Okręgowego w kwestii niewystąpienia szczególnie uzasadnionego wypadku, o którym mowa w art. 102 k.p.c., jest dowolna i oczywiście pozbawiona uzasadnionych podstaw.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

Z uwagi na to, że adwokat ustanowiony dla uczestniczki z urzędu nie złożył oświadczenia, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części, Sąd Najwyższy oddalił wniosek o przyznanie tych kosztów od Skarbu Państwa (§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).